

Jeremjáš 17,5 Prokletý člověk

1. čtení: Genesis4,8-17

kázání: Jeremjáš 17,5-6 *Toto praví Hospodin: "Proklet buď muž, který doufá v člověka, opírá se o pouhé tělo a srdcem se odvrací od Hospodina. Bude jako jalovec v pustině, který neokusí přicházející dobro. Bude přebývat ve vyprahlém kraji, v poušti, v zemi solných plání, kde nelze bydlet.*

Bratři a sestry,

je po válce. Tedy po té druhé světové válce. Skončila, mocnosti osy zla byly poraženy, už se zase může žít. Dobře, je to už 70 let stará zpráva a tak jde spíš o připomínání, než že bychom nadšeně oslavovali a plakali radostí. Navíc během těch sedmdesáti let jsme se jako lidé na světě moc nepoučili a válčíme vesele dál. Díky Bohu zatím ne světově. A tak je ta vzpomínka a ten státní svátek trochu zakalený. A jak to bude dál? Věřím, že jsme jako lidstvo ztratili iluze o nás samotných. Iluze o mírumilovných lidech. My křesťané máme ztrácet a opouštět iluze. Hlavně iluze o nás, o lidech. Ale nemáme ztrácet naději.

Tři měsíce před koncem války zemřel v koncentračním táboře Dachau evangelický filosof a publicista Jaroslav Šimsa. A pár měsíců před smrtí napsal kázání právě na text z proroka Jeremjáše, který jsme četli. Kdybych ta jeho slova říkal já, bude to plácání jakéhosi fousáče žijícího v bezpečí a blahobytu v roce 2015. Od člověka, který prožil 4 roky v koncentráku a také tam zeřel, je to něco dost jiného. Jaroslav Šimsa v tom svém kázání mluví o tom, jak zažil doufání v člověka. Nejdřív v člověka chudého. Že v takových lidech je naše budoucnost. No, ukázalo se, že není. Že chudí jsou úplně stejně závistiví, nepřející a bezcitní jako bohatí. Pak se věřilo v člověka mírumilovného. To hlavně po 1. světové válce. Ta druhá ukázala, jak hloupá víra to byla. Pak zase v člověka vzdělaného. Jenže spousta těch nejšílenějších válečných hrůz byla dílem ne barbarů ale lidí vzdělaných, těch nejvzdělanějších. Filosofů, lékařů i techniků. Jaroslav Šimsa také píše o víře v člověka mladého. Nezátíženého a nezkaženého minulou zlou generací. No, prý kdo někdy viděl, jak osmnáctiletý mladík bije židovskou stařenku, musí zvolat: „Zlořečený muž, doufající v mladého člověka!“ Tolik Jaroslav Šimsa. My bychom mohli pokračovat, protože ani po konci války to nebylo jiné. Zase se doufalo v lidi.

Proklet buď muž, který doufá v člověka. To je silný názor. Že má být někdo prokletý. To známe spíš z pohádek nebo z hororů. Ale v Bibli? No taky tam vlastně jsou příběhy o tom, jak někdo někoho prokleje a tomu se pak dějí špatné věci. Ale taky někdy zasáhne ten milující Bůh a změní prokletí na požehnání. Takže v tom je naše záchrana. Když nás bude chtít někdo proklít, můžeme se schovat k Pánu Bohu a On, milující, nás ochrání a třeba nám z toho kápne i něco dobrého. To je hezké. Ano, ale ne v tomto případě. Tady u proroka Jeremjáše mají ta divná slova o prokletí ještě divnější předznamenání: *Toto praví Hospodin.* To je velký vykřičník ještě před samotnou větou. Tady bychom si asi měli dávat hodně bacha.

Tři důležité věci chci nechat zaznít. Možná by jich mělo být víc ale mě napadají tři.

To první, je to biblický text. To znamená, že je určen nám. Ne nám jako lidem, všeobecně. To se totiž moc lehce stane, že všeobecně začneme myslet hlavně na ty druhé a začneme je moralizovat. Ne. Tohle je pro nás, tady v Soběslavi 10. května 2015. Pro nás, kteří ta slova slyšíme a chceme je slyšet a chceme z nich čerpat naději a život. To my si máme dávat velké bacha, abychom nedoufali v člověka. Abychom svoji budoucnost neopřeli o sebelepšího člověka. Protože člověk je prostě člověk. Není to anděl. Ale ani démon. To my si musíme dávat velký pozor, protože ono to je lákavé a může to znít i pokorně a tak nějak zbožně. Že si prostě uvědomím, že já sám nejsem kdovíco ale někdo třeba je. Dost zbožný a moudrý a dobrý. Někdo, kdo by to vzal místo mě. A já bych se jen nechal vést. Ne, svoji budoucnost nesmím opřít o člověka. Nesmím ji vložit ani do svých dětí, ani do svých přátel ani do faráře, ať umí povídat sebekrásněji. Ale ani sám do sebe. To je dnes možná to největší pokušení. Že to všechno moje záleží jenom na mě. Jaký si to udělám, takový to mám. Každý, kdo je schopen alespoň trochu nahlédnout sebe samého, zjistí, že tudy cesta nevede.

Doufat v člověka. Doufat znamená v důvěře darovat svůj život a vlastně říci: Buď vůle Tvá. Tohle nesmí náležet žádnému člověku. Ani sebelepšímu a sebesvatějšímu.

Ale pozor. To neznamená, že nemám od lidí čekat nic dobrého. Že to mám s každým vzdát a v každém hned vidět jen cestu do pekla. Vůbec ne. Jen do toho nesmím vložit svoji budoucnost. Nesmím o člověka s konečnou platností opřít svůj život.

To druhé. Když zazní slovo prokletí, vystane nám asi vážně nejspíš něco, co známe z pohádek. Čarodějnice uvalí kletbu a chudák princ už bude do konce života koktat a princezna se stejně píchne o ten trn a usne na tisíc let. Neuděláš nic. Holt je to kletba. Trochu úsměvné? Tak se podívejte, kolik lidí si kupuje magické předměty, amulety a talismany, aby byli chráněni před kletbami a zlými energiemi. To už není moc úsměvné.

Když Bible mluví o prokletí, má na mysli něco jiného. Totiž vzdálení se od Pána Boha. A potom zkažený život. Ale ne za trest. Jakože Bůh řekne: Tys mě opustil tak já ti za to zničím život. A budeš za trest koktat a nikdy se neoženíš. Ne. Ale prostě proto, že je jenom jeden zdroj života. Že život je možný jenom v napojení na tento zdroj. A když ho opustíš, když se mu vzdálíš, no tak tam prostě život není. Tam to není k životu. A co tam je? Jestli to jsou démoni, zlí lidé nebo jenom zakletí člověka sama do sebe? Bible nemá žádnou bubákologii. Mnohem víc jí jde o toho, který život dává. Prokletý znamená ten, který nevede k životu.

To byly dvě věci. Ta biblická slova se týkají nás, aktuálně. A jde při tom o život.

Ještě jedna důležitá věc by měla zaznít. Když se v Bibli mluví o prokletí nebo otom, že je něco klatého, znamená to, že na to člověk nemá sahat. Že mu to nenáleží. Že je to nebezpečné. Tak nebezpečné, že to může ohrozit i ostatní kolem mě. Vzpomeňte na příběh o Akánovi, jak si vzal nějaké věci z Jericha. Zničilo to jeho i lidi okolo něj. Co je klaté, prokleté, to není k životu a tím nemáme zacházet. Ale taky: To patří Pánu Bohu. Když Izraelci přišli někam, kde to nebylo k životu, měli všechno zničit. Nic si neměli nechat. Protože to bylo klaté. A víte jak to zničili? Buďto to zabili nebo spálili. A nebo. To dali do svatyně. Význam toho byl stejný. Slovo svatý a klatý, prokletý, můžou být v Bibli synonyma. Objí znamená: Na to člověče nesahej, to není pro Tebe, o to se postará Bůh sám.

A ono je to podobné i s tím doufáním v člověka. To je prokleté. To není k životu, s tím si člověče nezahrávej, jinak to špatně dopadne. To nech Pánu Bohu. Doufat v člověka je něco, co si může dovolit jen Bůh. A taky si to dovoluje. A zkouší to s námi pořád dokola. Bůh sám spojil budoucnost tohoto světa s člověkem. Bůh sám spojil svoji budoucnost s člověkem. Ale to už je zase jiné povídání, jiný příběh.

V Bibli ta věta zůstává a bude vyčnívat a provokovat a bude platit asi až do konce našich příběhů. *Proklet bud' muž, který doufá v člověka.* Ale ať už jste z toho mého kázání zaslechli cokoli, ať už si myslíte o prokletí cokoli, asi jediná možná odpověď na tenhle vykřičník v Bibli je to staré, prostinké: Bud' vůle Tvá, jako v nebi, tak i na zemi. Neboť Tvé je st království, moc i sláva...až na věky. Amen